

Nastroje społeczne w styczniu

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W ciągu ostatniego miesiąca nastąpiły niejednoznaczne zmiany w nastrojach społecznych¹. Z jednej strony – wskutek kryzysu parlamentarnego – wyraźnie pogorszyły się oceny sytuacji politycznej w Polsce, w nieznacznym stopniu także ogólnej kondycji kraju, z drugiej natomiast możemy obserwować minimalny noworoczny wzrost optymizmu w przewidywaniach na najbliższą przyszłość – odnoszących się do wymiaru zarówno prywatnego, jak i publicznego.

OCENY

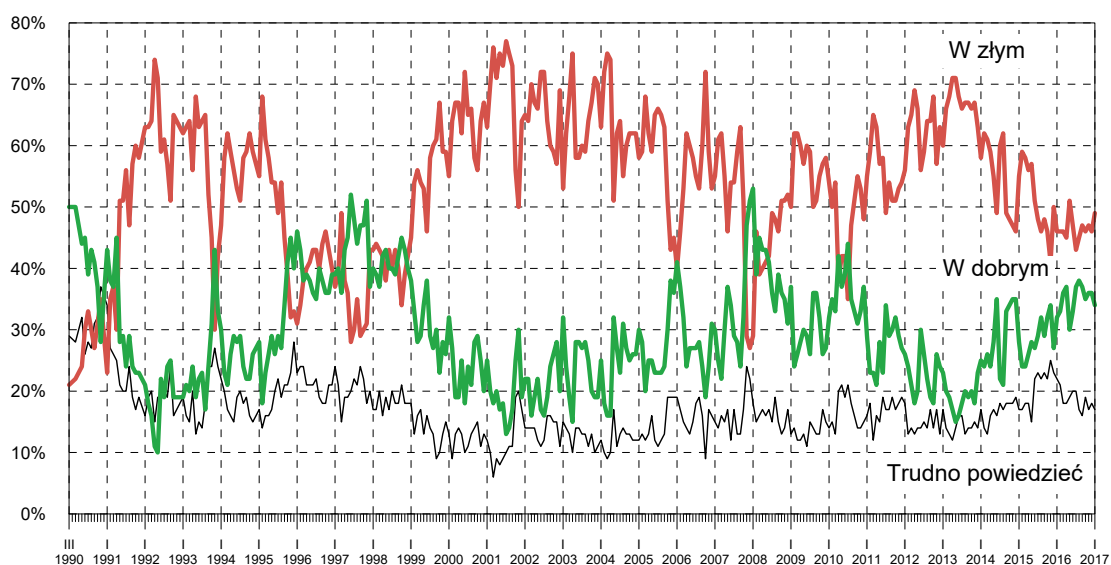
Nieco zwiększył się krytycyzm w ocenach **ogólnej sytuacji w kraju**. W porównaniu z ubiegłym miesiącem o 3 punkty procentowe (do 49%) wzrósł odsetek respondentów uważających, że sytuacja w Polsce zmierza w złym kierunku, jednocześnie minimalnie zmalał odsetek tych, którzy są przeciwnego zdania (o 2 punkty, do 34%).

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
W dobrym	32	33	36	37	30	33	37	38	37	35	36	36	34
W złym	46	46	46	45	51	47	43	45	47	46	47	46	49
Trudno powiedzieć	22	21	18	18	19	20	20	17	16	19	17	18	17

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (320) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 7–15 stycznia 2017 roku na liczącej 1045 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, SYTUACJA W NASZYM KRAJU ZMIERZA W DOBRYM CZY TEŻ W ZŁYM KIERUNKU?

Postrzeganie ogólnej sytuacji w Polsce zróżnicowane jest przede wszystkim ze względu na poglądy polityczne badanych oraz ich zaangażowanie religijne. Niezadowoleni z kierunku rozwoju sytuacji w kraju są głównie respondenci o orientacji lewicowej (73% opinii negatywnych) oraz niepraktykujący religijnie (65%). Krytyczne opinie częściej niż inni wyrażają również badani źle oceniający swoją sytuację materialną (63% opinii negatywnych), a także respondenci o najwyższych dochodach *per capita* (63%). Ponadto są to mieszkańcy miast liczących od 20 tys. do 100 tys. ludności (59%), badani z wyższym wykształceniem (57%), w grupach zawodowych zaś prywatni przedsiębiorcy (70%) i pracownicy średniego szczebla (59%) – zob. tabela aneksowa 1.

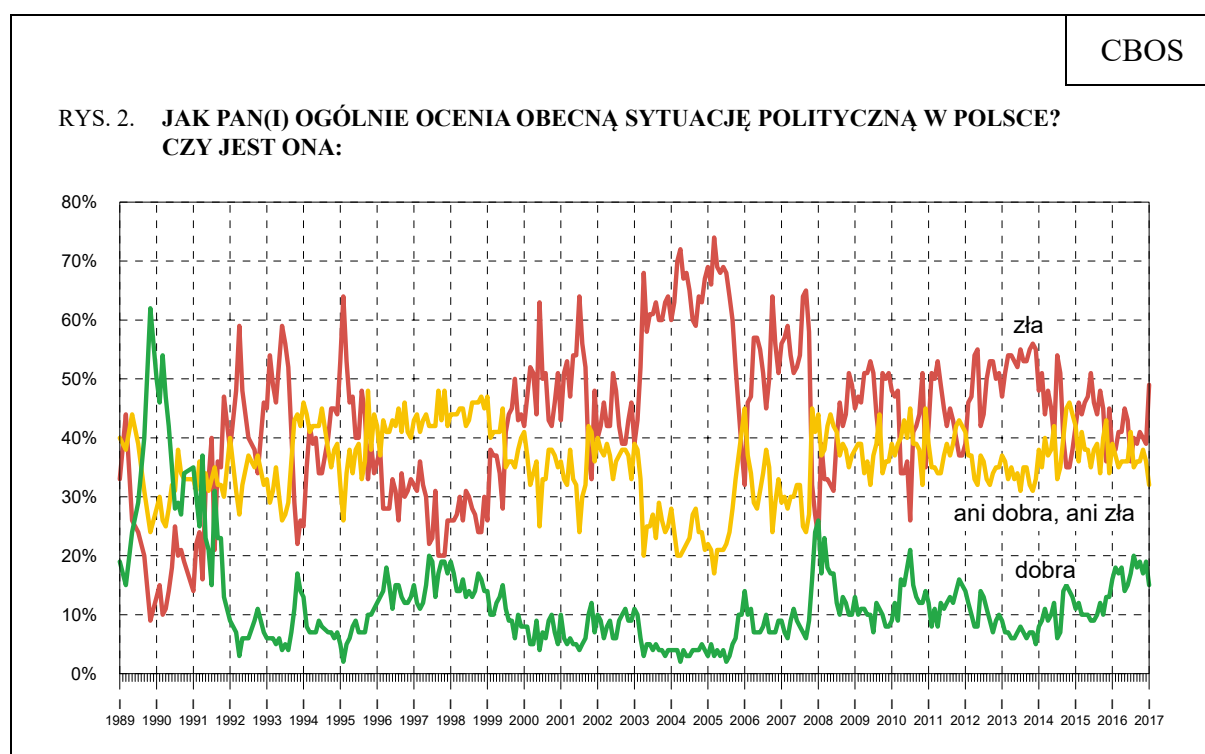
W potencjalnych elektoratach głównych ugrupowań politycznych zadowolenie z rozwoju sytuacji w Polsce zdecydowanie przeważa nad niezadowoleniem wyłącznie wśród zwolenników PiS. Natomiast ci, którzy chcą głosować na PO, Nowoczesną oraz ruch Kukiz'15, podobnie jak osoby niezamierzające uczestniczyć w ewentualnych wyborach parlamentarnych lub niezdecydowane, czy wziąć w nich udział, najczęściej negatywnie wypowiadają się o kierunku zmian w Polsce, przy czym wyborcy PO i Nowoczesnej są w swoich ocenach zdecydowanie bardziej krytyczni niż pozostali.

Tabela 2

Elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość	78	11	11
Kukiz'15	34	45	21
Platforma Obywatelska	7	82	11
Nowoczesna	9	84	7
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	30	44	26
Niezamierzający brać udziału w wyborach	21	61	18

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Bardzo wyraźnie zwiększył się od grudnia odsetek badanych negatywnie oceniających **sytuację polityczną** w kraju (o 10 punktów procentowych, do 49%), zarazem zmniejszyła się (z 19% do 15%) liczba respondentów postrzegających ją jako dobrą. Osoby określające jakość życia politycznego w Polsce jako przeciętną stanowią obecnie 32% ogółu badanych (spadek o 4 punkty).

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– dobra	16	18	17	18	14	15	17	20	18	19	17	19	15
– ani dobra, ani zła	39	37	35	36	36	36	41	35	36	36	38	36	32
– zła	38	38	41	41	45	43	36	40	39	41	40	39	49
Trudno powiedzieć	7	7	7	5	5	6	6	5	7	4	5	6	4

W niemal wszystkich grupach społeczno-demograficznych sytuacja na polskiej scenie politycznej postrzegana jest najczęściej jako zła, natomiast relatywnie częściej niż inni pozytywnie wypowiadają się o niej respondenci praktykujący religijnie kilka razy w tygodniu (32% ocen dobrych), o prawicowych poglądach politycznych (30%), mieszkający na wsi (20%), osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (20%), badani o dochodach *per capita* od 650 zł do 999 zł (20%), a w grupach społeczno-zawodowych – renciści (26%) i robotnicy niewykwalifikowani (24%). Z kolei krytycyzm w ocenach najczęściej wyrażają osoby niepraktykujące religijnie (69%), o lewicowych poglądach politycznych (67%), niezadowolone ze swojej sytuacji materialnej (63%), legitymujące się wyższym wykształceniem (63%) oraz uzyskujące najwyższe dochody *per capita* (60%). W grupach zawodowych są to przede wszystkim prywatni przedsiębiorcy (66%) oraz kadra kierownicza i specjaliści wyższego szczebla (64%) – zob. tabela aneksowa 2.

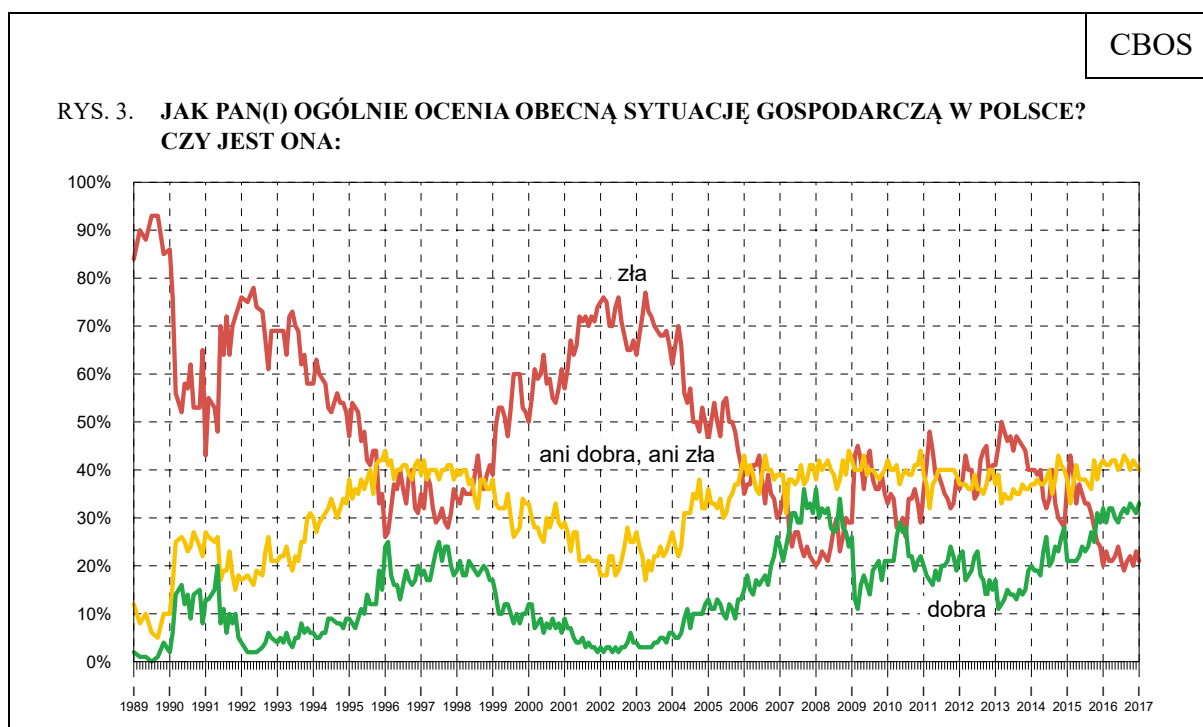
W potencjalnych elektoratach partyjnych zadowolenie z obecnej sytuacji politycznej w kraju wyraźnie częściej niż inni wyrażają zwolennicy PiS (39% ocen dobrych). Z kolei największym krytycyzmem w tym względzie – podobnie jak w ocenie ogólnej sytuacji w Polsce – cechują się sympatycy Nowoczesnej (78% ocen negatywnych) i PO (69%), a w dalszej kolejności również osoby niezainteresowane udziałem w ewentualnych wyborach parlamentarnych (57%).

Tabela 4

Elektoraty*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość	39	36	22	3
Kukiz'15	10	40	45	5
Platforma Obywatelska	1	28	69	2
Nowoczesna	2	20	78	0
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	17	37	40	6
Niezamierzający brać udziału w wyborach	6	32	57	5

*Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Minimalnie poprawiły się z kolei oceny **sytuacji gospodarczej** w kraju. Obecnie 33% badanych (od grudnia wzrost o 2 punkty procentowe) uważa, że jest ona dobra, nieco ponad jedna piąta (21%, spadek o 2 punkty) wyraża przeciwną opinię, a największa grupa respondentów (40%) określa stan gospodarki jako przeciętny.

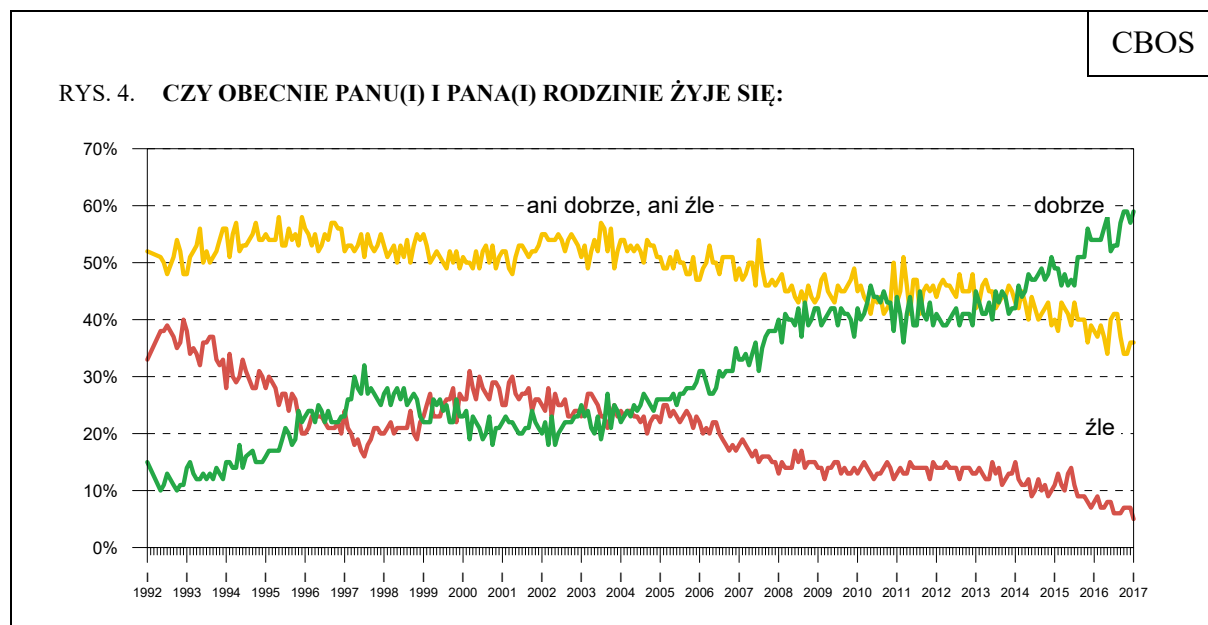
Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– dobra	32	29	32	32	30	29	31	32	31	33	32	31	33
– ani dobra, ani zła	42	41	41	42	42	40	41	43	42	40	42	41	40
– zła	20	23	21	21	22	24	21	19	21	22	20	23	21
Trudno powiedzieć	6	7	6	5	6	7	7	6	6	5	6	5	6

Lepszym ocenom stanu gospodarki sprzyja częste uczestnictwo w praktykach religijnych, prawicowa orientacja polityczna, zadowolenie z własnej sytuacji materialnej, zamieszkiwanie w największych miastach oraz wykształcenie zasadnicze zawodowe. Lepiej niż inni sytuację ekonomiczną kraju oceniają pracownicy średniego szczebla, w tym technicy, oraz robotnicy wykwalifikowani (zob. tabela aneksowa 3).

W miarę stabilne pozostają w ostatnich pięciu miesiącach oceny **poziomu życia badanych i ich rodzin**. Niezmiennie większość ankietowanych (59%, od grudnia wzrost o 2 punkty procentowe) twierdzi, że im i ich rodzinom żyje się dobrze, ponad jedna trzecia (36%) uważa, że przeciętnie, a jedynie co dwudziesty (5%, spadek o 2 punkty) – że źle.

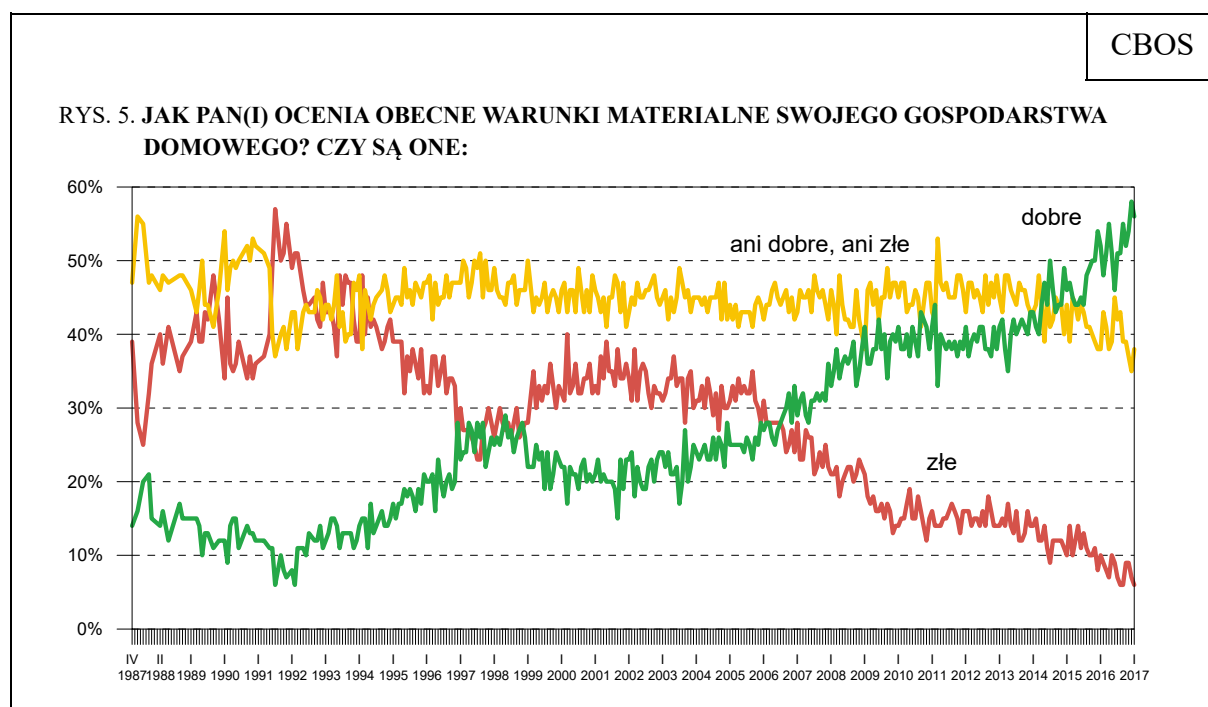

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 6

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– dobrze	54	54	54	56	58	52	53	53	57	59	59	57	59
– ani dobrze, ani źle	38	37	39	37	34	40	41	41	37	34	34	36	36
– źle	8	9	7	7	8	8	6	6	6	7	7	7	5

Nie zmieniają się też znacząco opinie respondentów na temat **warunków materialnych ich gospodarstw domowych**. Ponad połowa (56%, od grudnia spadek o 2 punkty procentowe) wyraża w tym względzie satysfakcję, co siedemnasty (6%) – niezadowolenie, a prawie dwie piąte (38%, wzrost o 3 punkty) określa swoją sytuację materialną jako przeciętną.

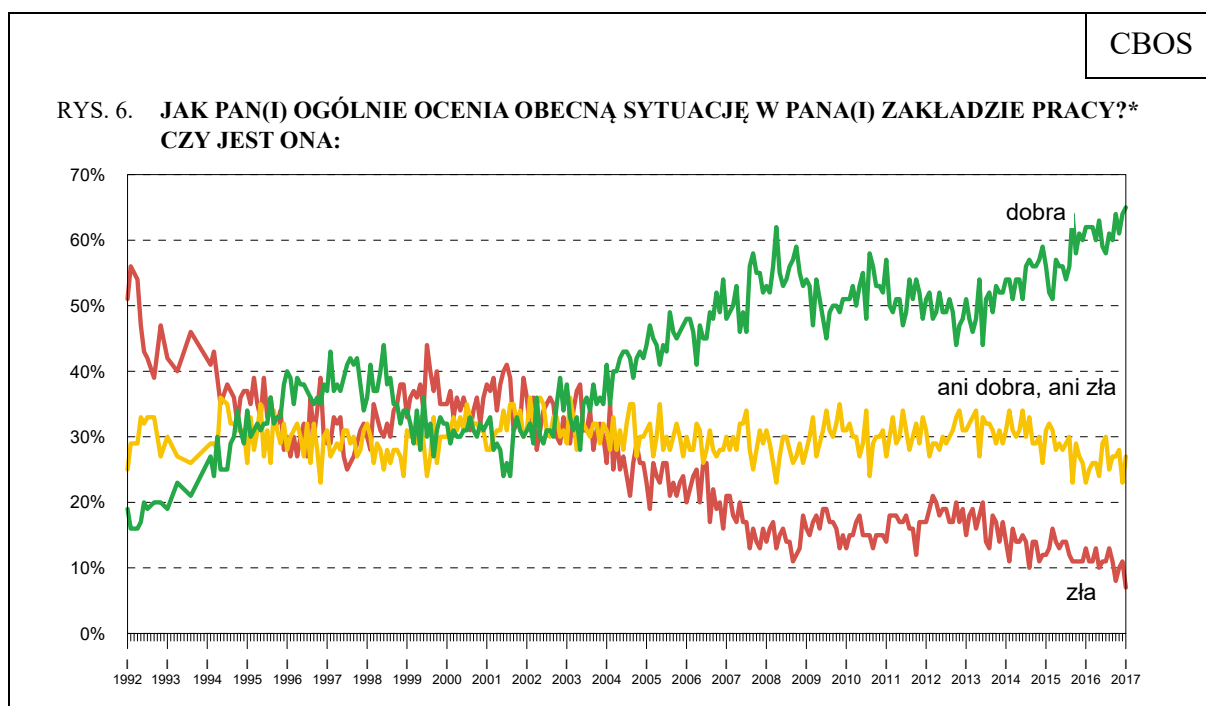
Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?”, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Tabela 7

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– dobre	52	48	51	55	51	46	51	51	55	52	54	58	56
– ani dobre, ani źle	38	43	41	38	39	45	42	43	39	39	37	35	38
– źle	10	9	8	7	10	9	7	6	6	9	9	7	6

Satysfakcja z poziomu życia rodziny i jej warunków materialnych rośnie wraz z wielkością uzyskiwanych dochodów *per capita* oraz, co się z tym wiąże, poziomem wykształcenia badanych, a poniekąd także wraz z wielkością miejscowości zamieszkania, maleje natomiast wraz z wiekiem. W grupach społeczno-zawodowych stosunkowo najlepiej o jakości życia swoich rodzin i ich sytuacji materialnej wypowiadają się: kadra kierownicza i specjaliści wyższego szczebla, pracownicy administracyjno-biurowi, prywatni przedsiębiorcy oraz uczniowie i studenci (zob. tabela aneksowa 4).

W styczniu nieznacznie poprawiły się oceny **sytuacji w zakładach pracy**. Dwie trzecie pracujących (65%) uważa, że kondycja ich zakładów pracy jest dobra, co czternasty (7%, od grudnia spadek o 4 punkty procentowe) określa ją jako złą, a ponad jedna czwarta (27%, wzrost o 4 punkty) jako przeciętną.

* Odpowiedzi osób pracujących. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 8

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona: N*	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	574	543	535	612	580	516	501	568	520	497	544	602	574
w procentach													
– dobra	62	62	62	60	63	59	58	61	60	64	61	64	65
– ani dobra, ani zła	23	25	26	26	24	29	30	25	27	27	28	23	27
– zła	13	11	11	13	10	11	11	13	11	8	10	11	7
Trudno powiedzieć	2	2	1	1	3	1	1	1	2	1	1	2	1

Oceny sytuacji w zakładach pracy związane są w dużej mierze z kondycją materialną pracujących. Dobrze oceniają tę sytuację zwłaszcza ci, którym najlepiej się powodzi – osoby o miesięcznych dochodach *per capita* 2000 zł i więcej oraz oceniające warunki materialne swoich gospodarstw domowych jako dobre. Stosunkowo lepiej niż inni o kondycji firm wypowiadają się również pracownicy mieszkający w największych miastach, mający od 25 do 34 lat, a w grupach zawodowych – kadra kierownicza i specjaliści wyższego szczebla, a także robotnicy niewykwalifikowani (zob. tabela aneksowa 5).

PRZEWIDYWANIA

W styczniu minimalnie przybyło badanych uważających, że w ciągu najbliższego roku **sytuacja w kraju** się poprawi (o 2 punkty procentowe, do 26%), a ubyło tych, którzy sądzą, że ulegnie pogorszeniu (z 31% do 29%). Odsetek osób twierdzących, że sytuacja w Polsce się nie zmieni, pozostaje stabilny (36%).

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
Poprawi się	30	28	27	27	21	23	25	24	26	25	26	24	26
Nie zmieni się	33	33	36	37	39	42	42	44	41	38	39	37	36
Pogorszy się	26	29	31	27	31	27	24	23	26	29	28	31	29
Trudno powiedzieć	11	10	6	9	9	8	9	9	7	8	7	8	9

W porównaniu z poprzednim miesiącem zwiększyła się grupa respondentów, którzy oczekują poprawy **sytuacji politycznej w Polsce** (o 4 punkty procentowe, do 22%), zarazem jednak nieco wzrósł odsetek badanych obawiających się jej pogorszenia (o 2 punkty, do 28%). Ubyło natomiast osób, które spodziewają się utrzymania *status quo* w tym zakresie (z 47% do 41%). Trzeba pamiętać, że percepcja sytuacji wyjściowej – wobec której formułowane były prognozy – była w styczniu wyraźnie gorsza niż na początku grudnia.

Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– poprawi się	28	23	23	23	19	18	19	18	19	18	19	18	22
– nie zmieni się	31	37	39	43	44	44	48	47	48	45	43	47	41
– pogorszy się	30	30	29	25	30	26	21	25	25	26	29	26	28
Trudno powiedzieć	11	10	9	9	7	12	12	10	8	11	9	9	9

W ciągu ostatniego miesiąca nieznacznie wzrósł optymizm Polaków w przewidywaniach dotyczących **stanu polskiej gospodarki**. Przybyło badanych sądzących, iż w najbliższym roku sytuacja gospodarcza się poprawi (o 4 punkty procentowe, do 31%), a minimalnie ubyło tych, którzy wyrażają przeciwną opinię (o 2 punkty, do 22%). Nieco zmniejszył się odsetek osób uważających, że kondycja ekonomiczna kraju nie ulegnie zmianie (z 40% do 37%).

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– poprawi się	30	24	28	29	22	22	25	25	27	28	26	27	31
– nie zmieni się	37	41	42	46	47	45	47	45	46	41	43	40	37
– pogorszy się	20	24	20	17	21	20	17	19	18	21	21	24	22
Trudno powiedzieć	13	11	10	8	10	13	11	11	9	10	10	9	10

Przewidywania dotyczące **poziomu życia** również są nieco lepsze niż w grudniu. Obecnie niemal jedna czwarta badanych (23%, wzrost o 3 punkty procentowe) sądzi, że za rok im i ich rodzinom będzie się żyło lepiej, co dziewiąty (11%, spadek o 3 punkty) uważa, że gorzej, większość zaś (57%) jest zdania, iż w tym zakresie nic się nie zmieni.

Tabela 12

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– lepiej	25	23	25	24	20	22	20	22	20	21	22	20	23
– tak samo	56	58	58	59	58	60	63	59	62	58	59	57	57
– gorzej	8	9	9	10	13	8	9	10	9	12	11	14	11
Trudno powiedzieć	11	10	8	7	9	10	8	9	9	9	8	9	9

W prognozach **warunków materialnych gospodarstw domowych** również zdecydowanie dominuje przekonanie o utrzymaniu *status quo* (70%), natomiast pozostali badani częściej mają nadzieję na ich poprawę (21%), niż obawiają się pogorszenia (9%).

Tabela 13

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– poprawią się	24	19	18	21	18	17	21	20	19	18	19	21	21
– pozostaną bez zmian	69	72	74	71	72	76	71	72	73	72	72	71	70
– pogorszą się	7	9	8	8	10	7	8	8	8	10	9	8	9

W stosunku do grudnia minimalnie poprawiły się przewidywania dotyczące kondycji **zakładów pracy respondentów**. Przybyło pracowników uważających, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w ich zakładach pracy się poprawi (o 4 punkty procentowe, do 27%), jednocześnie ubyło tych, którzy prognozują jej pogorszenie (z 12% do 8%). Niezmiennie przeważają opinie o utrzymaniu *status quo* (58%).

Tabela 14

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
N*	574	543	536	612	582	515	501	568	520	497	544	603	574
– poprawi się	24	23	22	21	18	25	25	21	23	23	21	23	27
– pozostanie bez zmian	57	61	64	63	64	61	56	61	60	61	63	58	58
– pogorszy się	11	9	8	10	10	7	9	10	10	9	10	12	8
Trudno powiedzieć	8	7	6	6	8	7	10	8	7	7	6	7	7

BEZPIECZEŃSTWO ZATRUDNIENIA I OCENA LOKALNYCH RYNKÓW PRACY

W ciągu ostatniego miesiąca niemal nie zmieniły się oceny **sytuacji na lokalnych rynkach pracy**. Trzy piąte ankietowanych (60%) sądzi, że w ich miejscowości lub okolicy można znaleźć zatrudnienie, w tym jednak 53% ocenia, iż trudno jest o pracę odpowiednią. Jednocześnie ponad jedna czwarta badanych (29%, wzrost o 2 punkty procentowe) uważa, że trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę, a co dwudziesty (5%, spadek o 2 punkty) – że nie ma szans na żadne zatrudnienie.

Tabela 15

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2016												2017
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	w procentach												
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	4	6	5	6	8	4	7	7	9	7	9	9	7
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	45	42	46	45	45	49	49	52	50	51	55	52	53
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	38	37	36	37	33	34	30	31	29	30	26	27	29
– nie można znaleźć żadnej pracy	9	12	10	8	9	8	8	6	7	7	5	7	5
Trudno powiedzieć	4	3	3	4	5	5	6	4	5	5	5	5	6

Na trudności związane ze znalezieniem pracy narzekają przede wszystkim osoby o najniższych dochodach *per capita*, najgorzej oceniające swoją sytuację materialną, mieszkańcy wsi i małych miast, badani z wykształceniem podstawowym oraz mający co najmniej 65 lat, a w grupach społeczno-zawodowych – zwłaszcza rolnicy, bezrobotni i gospodynie domowe (zob. tabela aneksowa 7).

W styczniu minimalnie wzrosło **poczucie zagrożenia bezrobociem** – z 27% do 29% zwiększył się odsetek pracowników liczących się z możliwością utraty zatrudnienia. Brak takich obaw niezmiennie od kilku miesięcy wyraża ponad dwie trzecie zatrudnionych (69%).

Tabela 16

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																									
	2016												2017													
	I (N=574)	II (N=543)	III (N=536)	IV (N=612)	V (N=582)	VI (N=515)	VII (N=501)	VIII (N=568)	IX (N=521)	X (N=497)	XI (N=544)	XII (N=603)	I (N=575)													
	w procentach																									
Bardzo poważnie się z tym liczę	5	29	6	32	4	30	4	31	3	25	4	30	8	32	4	26	5	30	4	23	4	29	5	27	4	29
Raczej tak	24		26	26	27		22	26		24		22	25	19	25	22	25	19	25	22	25	22	25	25	25	
Raczej nie	40		42	39	39		44	39		38		37	38	46	39	41	39	46	39	41	39	41	39	39	39	
Nie, to mało prawdopodobne	28	68	24	66	68	67	71	67	66	70	68	74	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	69	
Trudno powiedzieć	3	3	2	2	2	2	2	4	4	3	3	2	2	4	4	3	3	3	3	1	1	3	3	2	2	

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Możliwość utraty zatrudnienia najczęściej biorą pod uwagę pracownicy niezadowoleni z sytuacji materialnej swoich gospodarstw domowych (51%) i mieszkający w najmniejszych miastach (45%), a ze względu na status zawodowy robotnicy niewykwalifikowani (46%) oraz pracownicy administracyjno-biurowi (41%) – zob. tabela aneksowa 8.

Styczeniowe nastroje społeczne wskazują na znaczne załamanie ocen sytuacji politycznej w kraju. Równie wysoki jak obecnie odsetek osób krytycznie postrzegających polską scenę polityczną notowaliśmy poprzednio we wrześniu 2015 roku, a więc tuż przed ostatnimi wyborami parlamentarnymi. Również oceny ogólnej sytuacji w Polsce są obecnie nieco gorsze niż w ostatnich kilku miesiącach. To pogorszenie nastrojów społecznych koresponduje ze spadkiem notowań Sejmu², co niewątpliwie należy wiązać z kryzysem parlamentarnym, który zdominował scenę polityczną na przełomie starego i nowego roku i – jak się okazuje – znacząco wpłynął na jej odbiór.

Mimo nie najlepszych ocen bieżącej sytuacji w kraju, w porównaniu z grudniem nieznacznie wzrósł optymizm Polaków w przewidywaniach na najbliższy rok – dotyczących zarówno wymiaru publicznego (ogólnej sytuacji w kraju oraz sytuacji politycznej

² Zob. komunikat CBOS „Opinie o działalności parlamentu, prezydenta i Trybunału Konstytucyjnego”, styczeń 2017 (oprac. M. Feliksiak).

i gospodarczej), jak i sfery prywatnej (jakości życia oraz sytuacji zawodowej respondentów). Należy jednak podkreślić, że w prognozach – mimo pozytywnych akcentów – niezmiennie przeważa przekonanie o utrzymaniu *status quo* we wszystkich omawianych wymiarach. Ponieważ percepcja sfery publicznej generalnie nie wypada najlepiej, więc przewidywania, że ogólna sytuacja w Polsce oraz sytuacja na krajowej scenie politycznej nie ulegną zmianie, należy odbierać raczej jako pesymistyczne.

#

Opracował

Rafał BOGUSZEWSKI